Manati

Onderbouw · Tekstanalyse

Rijke teksten | 3V-leesroutine

Titel: Manati

Doelgroep: groep 2

Genre: verhalend

Bron: https://www.rijketeksten.org/zoek-rijke-tekst/manati

Tekstanalyse | Manati

1. Basisgegevens

• Titel: Manati

• Auteurs: Sari Veroustraete & Hanne Holvoet

• Genre: Verhalend

• Tekstsoort: Fragment uit een prentenboek

• Doelgroep: Groep 2

• Thema’s: Vissen, hebzucht, ontevredenheid, natuurkrachten, angst, identiteit, mens en zee

• Centrale figuur: De visser

2. Samenvatting

De visser vangt iedere dag veel vissen, maar vindt aan elke vis iets mis: de ene is te klein, de andere te glad, te moeilijk of te nat. Hij wil steeds meer en droomt van de allergrootste vis van de oceaan. Daarom vaart hij dieper de zee op. Tijdens een windstille zoektocht ontstaat plotseling een storm. De visser valt uit zijn boot en zakt de diepe zee in.

De tekst eindigt op een spannend moment. De titel Manati en de grote, nog niet benoemde aanwezigheid in de zee roepen de vraag op wat de visser onder water zal ontmoeten.

3. De kern van de tekst

Het grote idee

De visser is zo gericht op groter, meer en de grootste vangst dat hij niet meer tevreden is met wat hij heeft. Zijn verlangen duwt hem steeds verder de zee in, totdat hij de controle verliest.

Mogelijke betekenis

• Wie steeds meer wil, kan uit het oog verliezen wat al waardevol is.

• De zee is niet alleen een plek om iets te halen; zij heeft ook een eigen kracht en leven.

• De vraag “Ben ik nog een visser als ik niet de grootste vang?” laat zien dat de visser zijn identiteit koppelt aan succes en grootte.

• Wat de visser als “stom” of onvoldoende beoordeelt, zegt mogelijk meer over zijn eigen ontevredenheid dan over de vissen.

Concrete tekst- en beeldbewijzen

De herhaling “MEER EN MEER EN MEER …”, de wens “IK WIL DE ALLERGROOTSTE VIS VAN DE OCEAAN!” en de vraag “BEN IK NOG EEN VISSER ALS IK NIET DE GROOTSTE VANG?” maken zijn streven zichtbaar. De illustraties versterken dit: de vangsten groeien visueel uit tot enorme stapels, terwijl de visser steeds kleiner lijkt tegenover de zee, de storm en de dieren.

Mogelijkheid voor betekenisverlening

Leerlingen kunnen onderzoeken wanneer “veel” nog genoeg is, waarom de visser iedere vis afkeurt en of je beroep of waarde afhangt van de grootste prestatie. De tekst biedt ruimte voor een gesprek over tevredenheid zonder de betekenis vooraf vast te leggen.

4. Wat vraagt deze tekst van de lezer?

De tekst vraagt jonge lezers om niet alleen te volgen wat de visser doet, maar ook te luisteren naar de klanken, te kijken naar de vormgeving en veranderingen in de illustraties op te merken.

Concrete leeshandelingen

Leerlingen kunnen:

• terugluisteren naar de herhaalde woorden “grootst, groter en groot” en “meer en meer en meer”;

• vergelijken hoe de visser in verschillende illustraties wordt afgebeeld;

• onderzoeken wat de visgeluiden, stormgeluiden en kleurveranderingen toevoegen;

• nadenken over de vraag waarom de visser nooit tevreden is;

• voorspellen wat of wie hij in de diepe zee zal ontmoeten.

Betekenis binnen de 3V-leesroutine

De tekst vraagt om meerdere lezingen. Eerst trekt de opvallende beeldtaal de aandacht. Daarna kunnen leerlingen onderzoeken hoe herhaling, klank en beeld de ontwikkeling van de visser laten voelen. Ten slotte kunnen zij de tekst verbinden met ervaringen rond “meer willen”, bang zijn of iets moeten bewijzen.

5. Tekstopbouw

Concrete opbouw

De tekst bestaat uit een duidelijke ontwikkeling:

1. De visser werkt iedere dag en vangt veel.

2. Hij keurt iedere vis af.

3. Hij besluit dieper te gaan om de allergrootste vis te vangen.

4. De zee wordt stil en de visser wordt onzeker.

5. De storm breekt los.

6. De visser valt in de diepe zee.

Opvallende keuzes

De tekst begint feitelijk met “Dit is de visser.” Daarna groeit de situatie stap voor stap uit van dagelijkse routine naar gevaar. De herhaling maakt zijn gedrag voorspelbaar, terwijl de storm een plotselinge omslag veroorzaakt.

De tekst eindigt niet met een oplossing. De visser valt “in de diepe zee”, terwijl de titel Manati nog niet verklaard is. Dat open einde houdt de nieuwsgierigheid vast.

Waarom betekenisvol?

De opbouw laat leerlingen ervaren hoe een verhaal spanning kan laten toenemen zonder dat er voortdurend nieuwe personages worden geïntroduceerd. De overgang van herhaling naar ontregeling is concreet zichtbaar en hoorbaar.

Mogelijkheid tot vertragen en onderzoeken

Leerlingen kunnen drie momenten naast elkaar leggen:

• het dagelijkse vissen;

• de stille zoektocht;

• de storm.

Ze kunnen onderzoeken welke woorden en beelden telkens veranderen: van geel en licht naar donkerblauw, regen, bliksem en grote golven. Zo ontdekken zij hoe een verhaal van gewoon naar dreigend kan bewegen.

6. Taal

Herhaling en overtreffende trap

De tekst gebruikt opvallende reeksen:

• “GROOTST, GROTER EN GROOT.”

• “MEER EN MEER EN MEER …”

• “TE KLEIN … TE GLAD … TE MOEILIJK … TE NAT …”

Deze herhalingen laten de ontevredenheid van de visser ritmisch voelen. De woorden lijken steeds verder te gaan, alsof er geen grens is aan wat hij wil.

Betekenisvolle onderzoeksvraag: Wat gebeurt er met de betekenis als je één keer “meer” zegt in plaats van drie keer?

Woordkeuze

De visser zegt niet eenvoudig dat hij de vissen niet goed vindt. Hij roept:

“GROM GROM GROM, DEZE VIS IS STOM!”

“Grom grom” maakt zijn boosheid hoorbaar. “Stom” is kort, hard en afwijzend. De tekst vertelt dus niet alleen dat hij ontevreden is; de klank laat de lezer zijn humeur bijna horen.

Klankwoorden

In het vierde en vijfde tekstdeel staan veel klankwoorden:

• GROM GROM

• WRIK WRAK

• KRIK KRAK

• DOM STOM

• PETS PATS

• HIII HIII

• BANG!

De klanken vormen bijna een geluidsdecor. Ze geven de zee en de storm een eigen stem.

Leerlingen kunnen onderzoeken welk geluid bij welk beeld past en of zij een klank hard, zacht, snel of langzaam zouden lezen. Dat ondersteunt betekenisverlening via luisteren en voordragen.

Rijm en ritme

Regels als “touw/zand/kieuwen/land” en “boot/los” geven het fragment een ritmische beweging. In de opsomming “De visser zoekt / Zijn boot bonkt / Een schelp kraakt” worden korte zinnen gebruikt. Daardoor versnelt het lezen en ontstaat het gevoel dat gebeurtenissen elkaar snel opvolgen.

Begrippen die in context aandacht verdienen

• visser

• knopen leggen

• touw

• netten

• kieuwen

• trossen

• eb en vloed

• tegenwind

• oceaan

• windstil

• storm

• golf

• gegrom

• diep

Deze woorden zijn betekenisvol omdat ze de wereld van de visser en de beweging van de zee zichtbaar maken. Vooral “eb en vloed”, “windstil” en “tegenwind” kunnen worden onderzocht aan de hand van de illustraties en lichaamsbeweging: wanneer beweegt het water, wanneer niet?

7. Literaire kenmerken

Herhaling als karakterisering

De herhaling van “meer” en de reeks afkeuringen karakteriseert de visser zonder dat de schrijver zegt: “De visser is hebzuchtig of ontevreden.” Leerlingen kunnen zelf afleiden wat zijn woorden over hem vertellen.

Tegenstelling

De tekst bevat meerdere tegenstellingen:

• visser versus meeuwen;

• de visser heeft tegenwind, meeuwen zweven vanzelf;

• hij wil de grootste vis, maar wordt zelf klein tegenover de zee;

• hij zoekt beweging en vangst, maar vindt uiteindelijk windstilte;

• hij wil controle, maar wordt door de storm uit zijn boot geworpen.

Deze tegenstellingen openen onderzoek naar perspectief: waarom kijkt de visser zo naar de meeuwen? Is vrij kunnen zweven voor hem belangrijker dan vissen?

Personificerende werking van klank

De zee wordt niet letterlijk als personage beschreven, maar door woorden als “het water gonst”, “een diep gegrom” en de reeks klankwoorden lijkt de zee te reageren. De natuur krijgt daardoor dreiging en kracht.

Open einde en titel

De titel Manati wordt in het fragment niet verklaard. Na de val in de diepe zee is de lezer voorbereid op een ontmoeting met iets groots onder water. De titel werkt daardoor als een belofte en een onderzoeksvraag.

8. Schrijverskeuzes

De visser wordt door zijn handelingen getekend

De tekst zegt niet direct dat de visser veel ervaring heeft of hard werkt; dat blijkt uit concrete handelingen: hij legt knopen, sleept netten, haalt haken uit kieuwen en zwiert vissen op het land.

De opsomming maakt zijn werk lichamelijk en zwaar. Leerlingen kunnen nagaan wat zij voor zich zien bij “sleept”, “haalt” en “zwiert”. De werkwoorden laten zien dat de visser krachtig en doelgericht handelt.

De schrijver laat ontevredenheid groeien

Eerst vangt de visser veel vissen. Daarna blijkt dat elke vis wordt afgekeurd. De schrijver bouwt dus een tegenstelling op tussen wat de visser bereikt en hoe hij zich voelt. De vangst is groot, maar voor hem nooit groot genoeg.

Directe gedachten

De zinnen in hoofdletters — “IK MOET DIEPER GAAN” en “IK WIL DE ALLERGROOTSTE VIS VAN DE OCEAAN!” — geven rechtstreeks toegang tot zijn denken. De hoofdletters kunnen worden gelezen als hardop roepen, maar ook als bewijs van zijn steeds sterkere verlangen.

Verschuiving van zekerheid naar angst

Aanvankelijk spreekt de visser beslist. Later vraagt hij:

“BEN IK NOG EEN VISSER ALS IK NIET DE GROOTSTE VANG?”

De vraag laat zien dat hij niet alleen een vis zoekt; hij zoekt bevestiging van wie hij is. Dit is een rijke plek om te vertragen: wat bedoelt hij met “nog een visser”? Wat zou iemand anders daarop antwoorden?

De schrijver laat de storm pas komen nadat de visser kiest

De visser zegt eerst dat hij dieper moet gaan. Daarna vertrekt hij. Pas vervolgens keert de wind en komt de storm. Daardoor kunnen leerlingen onderzoeken of de storm alleen pech is, of dat de tekst de keuze van de visser betekenisvol naast het gevaar plaatst.

9. Illustraties als betekenisdragers

Pagina 1: de grote vangst en de onderwaterwereld

De visser staat boven een enorm net met vissen. Rechts onder water zijn nog meer vissen zichtbaar, waaronder een grote blauwe vis. De illustratie geeft informatie die de tekst niet letterlijk geeft: de zee is rijk aan leven en de vangst lijkt onderdeel van een veel grotere onderwaterwereld.

De meeuw vliegt boven de visser, terwijl vissen en een rog onder hem zichtbaar zijn. De kijker ziet daardoor tegelijk de wereld boven en onder water. Leerlingen kunnen onderzoeken: waar hoort de visser volgens dit beeld bij — boven de zee, of ook bij wat eronder leeft?

Pagina 2: herhaling in beelden

De illustratie toont meerdere versies van de visser: hij zit bij manden, loopt met een grote vis, draagt een vis en houdt een nog grotere vis vast. De beelden maken de reeks van steeds grotere vangsten zichtbaar.

Tegelijk zijn de vissen verschillend van vorm, kleur en grootte. De visser vindt toch bij iedere vis iets mis. De illustratie biedt leerlingen bewijs om te onderzoeken of zijn kritiek redelijk lijkt. Zijn sommige vissen werkelijk “te klein” of “te moeilijk”, of lijkt hij vooral nooit tevreden?

De tekst “DEZE VIS IS STOM!” staat groot onder een stapel vissen. De typografie maakt zijn oordeel bijna belangrijker dan de vissen zelf.

Pagina 3: tegenwind en tegenstelling

De visser trekt aan touwen en staat gebogen op zijn boot. Een meeuw vliegt los door de lucht. De beeld-tekstrelatie is duidelijk: de tekst zegt dat de meeuwen vanzelf zweven, terwijl de visser tegenwind heeft; het beeld laat die vrijheid en moeite tegelijk zien.

De vuurtoren en de boot plaatsen de scène in een herkenbare kustwereld. De visser kijkt niet rustig naar zijn omgeving, maar is bezig met zijn volgende grotere doel. Leerlingen kunnen onderzoeken wat hij in het beeld wel en niet lijkt op te merken.

Pagina 4: windstilte en kwetsbaarheid

De pagina toont de visser op verschillende momenten: bij zijn boot, op rotsen, met zijn netten en met zijn hengel. De herhaling van scènes past bij het zoeken. De wolken, regenstrepen en losse lijnen maken de omgeving onrustig.

Onderaan zit de visser klein op een rots, terwijl de tekst zijn angst uitspreekt. De vraag “BEN IK NOG EEN VISSER ALS IK NIET DE GROOTSTE VANG?” staat bij een beeld waarin hij niet groot of machtig is. De illustratie maakt de spanning tussen zijn zelfbeeld en zijn werkelijke

kwetsbaarheid zichtbaar.

Pagina 5: storm en val

De laatste illustratie gebruikt veel donkerblauw, diagonale regenlijnen, bliksem en grote golven. De visser is klein op de boot; de storm en de zee nemen bijna de hele afbeelding over.

De tekstwoorden “BANG!”, “PETS”, “KRIK”, “DOM” en “PATS” staan verspreid over de pagina. De vormgeving laat de val niet als één rechte gebeurtenis lezen, maar als losse schokken en geluiden. Leerlingen kunnen de woorden volgen als een route: waar begint de val, welke klank komt daarna, en hoe helpt de plaats van de woorden bij het voelen van de beweging?

De meeuw blijft zichtbaar in de storm. Dat vormt een terugkerend beeldmotief: de meeuw kan vliegen, terwijl de visser valt. De relatie tussen beide wordt daardoor nog sterker.

10. Wereldkennis

Zee en visserij

De tekst en beelden bieden concrete aanknopingspunten voor kennis over:

• vissen vangen met netten en hengels;

• trossen en touwen op een boot;

• kieuwen van vissen;

• meeuwen aan de kust;

• schelpen en rotsen;

• golven, wind en storm.

Eb en vloed

De regel “Tussen eb en vloed vertrekt de visser” introduceert twee bewegingen van de zee. De tekst geeft geen uitleg, maar de combinatie met de kustillustraties biedt een aanleiding om te onderzoeken wat het verschil is tussen water dat terugtrekt en water dat opkomt.

Natuurkracht

De storm wordt opgebouwd uit wind, regen, bliksem, golven en geluid. Leerlingen kunnen onderscheiden wat zij zien, horen en voelen in de tekst en illustratie. Zo wordt natuurkennis verbonden met taalwaarneming.

Manati als titel en mogelijk dier

De titel verwijst naar een manati, maar het dier komt in het fragment niet expliciet voor. Dat maakt de titel geen vast kennisfeit binnen het fragment, maar een betekenisvolle onbekende. Leerlingen kunnen voorspellen wat de titel met de diepe zee te maken heeft en later onderzoeken wat een manati is en hoe dit dier in het verhaal kan passen.

11. Emoties

De visser

• tevredenheid of routine aan het begin, hoewel dit niet expliciet wordt benoemd;

• irritatie bij iedere vis die niet voldoet;

• jaloezie of verlangen wanneer hij naar de meeuwen kijkt;

• ambitie bij “vol goede moed”;

• frustratie door de tegenwind;

• onzekerheid bij de vraag of hij nog visser is;

• angst tijdens de windstilte en storm;

• machteloosheid wanneer hij valt.

Concrete uitwerking in beeld en taal

Zijn emoties worden vooral zichtbaar in de verandering van houding en omgeving. Op eerdere beelden staat hij stevig en handelend. In de storm is hij klein, gebogen of vallend. De tekst ondersteunt die verandering met de overgang van bevelende hoofdletters naar “De visser wordt bang!”.

Mogelijkheid voor betekenisverlening

Leerlingen kunnen onderzoeken of de visser al ongelukkig was vóór de storm. De tekst noemt geen verdriet, maar zijn voortdurende afkeuring en vergelijking met de meeuwen kunnen daarop wijzen. Dat maakt ruimte voor verschillende interpretaties.

12. Momenten van verwondering

7. “Dit is de visser.” Waarom begint de tekst zo eenvoudig, terwijl de illustratie al een uitbundige, grote

wereld toont?

8. De visser vangt veel, maar vindt elke vis verkeerd. Waarom is veel voor hem niet genoeg?

9. Waarom zijn de woorden “GROOTST, GROTER EN GROOT” niet in een gewone zin gezet, maar groot en opvallend vormgegeven?

10. Waarom kijkt de visser naar de meeuwen? Wil hij kunnen vliegen, vrij zijn of vooral geen tegenwind

voelen?

11. Wat betekent “Ik moet dieper gaan” letterlijk en misschien ook figuurlijk?

12. Waarom wordt het juist windstil wanneer de visser zoekt?

13. Wat voelt of hoort de visser onder de boot wanneer hij “iets groots” en een “diep gegrom” waarneemt?

14. Waarom lijkt de storm in de illustratie groter dan de visser en zijn boot?

15. Is de visser bang voor de storm, voor het water, voor de grote vis of voor het idee dat hij niet de beste is?

16. Waarom heet het fragment Manati, terwijl de manati nog niet zichtbaar of benoemd is?

17. De meeuwen blijven vliegen terwijl de visser valt. Wat zou de illustrator daarmee kunnen laten zien?

18. Is de allergrootste vis een doel, een probleem of misschien een lokmiddel voor iets anders?

13. Denkvragen

• Wanneer is iets groot genoeg?

• Kan iemand een goede visser zijn zonder de grootste vis te vangen?

• Is de visser ongelukkig door de vissen, of door de manier waarop hij naar de vissen kijkt?

• Waarom vergelijkt hij zichzelf met de meeuwen?

• Is “meer” altijd beter?

• Wat zou de zee van de visser kunnen vinden?

• Heeft de visser de storm veroorzaakt, of gebeurt die gewoon?

• Wat is sterker: de visser met zijn netten, of de zee met haar wind en golven?

• Is bang zijn een teken dat je geen goede visser bent?

• Wie vertelt het verhaal: de visser zelf, een verteller, of misschien de zee?

• Wat zou de grootste vis van de oceaan kunnen betekenen?

• Wat zou er volgens jou gebeuren nadat de visser in de diepe zee valt?

14. Mogelijke verbindingen

Eigen leefwereld

• Iets steeds groter of beter willen.

• Een spel, tekening of bouwwerk niet goed genoeg vinden.

• Jezelf vergelijken met iemand die iets vanzelf lijkt te kunnen.

• Bang worden wanneer iets anders loopt dan verwacht.

• Ontdekken dat “groot” niet hetzelfde is als “goed”.

Andere vakgebieden

• Natuur: vissen, meeuwen, manati’s, voedselketens en leven in zee.

• Wereldoriëntatie: eb en vloed, windrichting, storm en golven.

• Muziek: klankwoorden ritmisch uitvoeren; verschillen tussen bonken, kraken, gieren en knallen.

• Beeldende vorming: onderzoeken hoe kleur, grootte en plaatsing een gevoel oproepen.

• Sociaal-emotionele ontwikkeling: omgaan met teleurstelling, vergelijking en prestatiedruk.

Andere teksten of verhalen

• Verhalen waarin een personage steeds meer wil.

• Verhalen waarin de natuur sterker blijkt dan een mens.

• Prentenboeken met klankwoorden en typografie als onderdeel van het verhaal.

• Verhalen waarin een onbekend dier pas later verschijnt en vooraf wordt aangekondigd.

15. De parels van de tekst

Parel 1: “Meer en meer en meer”

Concrete tekstvorm: De herhaling staat opvallend en groot vormgegeven aan het einde van de eerste pagina.

Waarom rijk: De woorden maken de grenzeloosheid van het verlangen hoorbaar en zichtbaar. De tekst benoemt niet dat de visser hebzuchtig is; de herhaling laat leerlingen dit zelf ontdekken.

Mogelijkheid voor betekenisverlening: Leerlingen kunnen de woorden steeds harder, sneller of groter uitspreken en bespreken wanneer “meer” omslaat in “nooit genoeg”.

Parel 2: De reeks “te klein, te glad, te moeilijk, te nat”

Concrete tekstvorm: De afkeuringen staan verspreid over de pagina, met grote tussenruimtes en verschillende posities.

Waarom rijk: De vorm suggereert dat de visser overal bezwaren tegen heeft. De vissen verschillen in beeld, maar geen enkele krijgt waarde.

Mogelijkheid voor onderzoek: Leerlingen kunnen ieder bezwaar koppelen aan een vis in de illustratie en nagaan of zij hetzelfde zouden kiezen of afwijzen.

Parel 3: De meeuwen als tegenbeeld

Concrete tekst- en beeldbewijs: “DE MEEUWEN ZWEVEN / VANZELF DOOR DE LUCHT / EN IK HEB ALTIJD TEGENWIND.” De illustraties tonen meeuwen die vrij vliegen terwijl de visser trekt, loopt of valt.

Waarom rijk: De meeuwen zijn niet alleen onderdeel van de omgeving. Zij verbeelden iets waar de visser naar verlangt: lichtheid, vrijheid en moeiteloosheid.

Mogelijkheid voor gesprek: Leerlingen kunnen onderzoeken of de visser werkelijk een grotere vis wil, of eigenlijk een ander soort leven.

Parel 4: De vraag over zijn identiteit

Concrete tekst: “BEN IK NOG EEN VISSER ALS IK NIET DE GROOTSTE VANG?”

Waarom rijk: De vraag maakt het probleem groter dan vissen. De visser twijfelt aan zichzelf wanneer hij zijn doel niet bereikt.

Mogelijkheid voor betekenisverlening: Leerlingen kunnen nadenken over wat iemand tot visser maakt: een beroep, het vangen van vissen, kennis van de zee, doorzetten of de grootste vangst.

Parel 5: Klank als verhaalhandeling

Concrete tekstvorm: De klankwoorden staan los van de zinnen en nemen visueel ruimte in: WRIK WRAK, KRIK KRAK, PETS PATS, BANG!.

Waarom rijk: De lezer moet de gebeurtenis niet alleen begrijpen, maar ook horen. De klanken versnellen het verhaal en maken de storm lichamelijk voelbaar.

Mogelijkheid voor vertraging: Leerlingen kunnen de klanken sorteren: welke horen bij de boot, de schelp, het water, de meeuw of de val? Daarna kunnen ze onderzoeken hoe de betekenis verandert als een klank wordt vervangen.

Parel 6: De steeds machtiger wordende zee in de illustraties

Concrete beeldontwikkeling: De visser begint groot naast zijn netten en vissen, maar eindigt klein tegenover donkere wolken, regen, golven en een boot die door de zee wordt overspoeld.

Waarom rijk: De illustraties vertellen een ontwikkeling die niet volledig in de woorden staat: de verhouding tussen mens en natuur verschuift.

Mogelijkheid voor betekenisverlening: Leerlingen kunnen de afbeeldingen in volgorde leggen en aanwijzen wanneer de visser minder controle lijkt te hebben.

Parel 7: De onzichtbare aanwezigheid van Manati

Concrete titel en tekst: De titel noemt een manati, maar in het fragment wordt nog geen manati benoemd. Wel voelt de visser iets groots en hoort hij een diep gegrom.

Waarom rijk: De titel en de laatste scène vormen samen een raadsel. De tekst geeft aanwijzingen zonder de uitkomst te onthullen.

Mogelijkheid voor voorspellen en onderzoek: Leerlingen kunnen onderbouwen of de manati een gevaar, helper, grote zeebewoner of onverwachte ontmoeting kan zijn. Later kunnen zij hun voorspelling vergelijken met informatie over echte manati's.

16. Mogelijkheden voor vertragen en onderzoeken

19. Pagina 1 naast pagina 2 leggen: Hoe verandert de betekenis van "veel vissen" wanneer zichtbaar wordt dat de visser iedere vis afkeurt?

20. De illustraties tellen en vergelijken: Worden de vissen steeds groter, of lijkt dat vooral zo doordat er

steeds meer op één plek liggen?

21. De meeuwen volgen: Waar staan de meeuwen op de verschillende pagina's? Wat doen zij terwijl de

visser werkt, zoekt en valt?

22. De woorden "windstil" vergelijken met de stormpagina: Hoe kan windstilte tegelijk rustig en eng zijn?

23. De hoofdletters lezen: Welke zinnen klinken als een gedachte, welke als een uitroep en welke als angst?

24. Klankwoorden koppelen aan beweging: Laat leerlingen met hun handen of stem laten horen hoe

"wrig-wrak", "krik-krak" en "pats-pats" verschillen.

25. De route van de val reconstrueren: Volg op pagina 5 de verspreide woorden van de boot naar de diepe zee. Hoe helpt de plaats van elk woord?

26. Bewijs wegen: Is de visser vooral boos, jaloers, verdrietig of bang? Laat leerlingen bewijs zoeken in

woorden, houding en kleur.

27. Titelhypothesen vergelijken: Wat weten we al over Manati op basis van de titel en de laatste regels, en wat weten we nog niet?

28. Beeld en tekst uit elkaar halen: Welke informatie komt alleen uit de tekst, welke alleen uit het beeld en

welke ontstaat pas door beide samen te lezen?

17. Samenvattende ontwerpgrond voor de 3V-leesroutine

De rijkdom van Manati ligt in de samenhang tussen herhalende taal, groeiende typografische nadruk, klankwoorden, de tegenstelling tussen de visser en de meeuwen, en illustraties waarin de verhouding tussen mens en zee voortdurend verandert. De tekst biedt eerst verwondering over de grote vangsten en de opvallende vormgeving, daarna verdieping rond de ontevredenheid, identiteit en spanning, en ten slotte verrijking rond tevredenheid, vergelijking, natuurkracht en de vraag wat

iemand werkelijk tot “een visser” maakt.

De titel en het open einde houden een onderzoeksvraag vast: wie of wat wacht in de diepe zee? De leerlingen kunnen daardoor niet alleen terugkijken naar wat de visser deed, maar ook vooruitdenken over de betekenis van de ontmoeting die door Manati wordt aangekondigd.